

**B.Com. Semester - 5 (Remedial) (CBCS) Examination**  
**March/April-2023 (NEW COURSE)**  
**Human Resource Management - 1(Dse-2)**

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

**Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

|          |                                                                                |      |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------|------|
| પ્રશ્ન.૧ | માનવ સંસાધન સંચાલનની વ્યાખ્યા આપી તેનું કાર્યક્ષેત્ર અને હેતુઓ સમજાવો.         | (૨૦) |
|          | અથવા                                                                           |      |
| પ્રશ્ન.૧ | માનવ સંસાધન સંચાલનના લક્ષણો અને મહત્વ સમજાવો.                                  |      |
| પ્રશ્ન.૨ | માનવ સંસાધન આયોજનની વ્યાખ્યા આપી તેના લક્ષણો અને તેને અસર કરતાં પરિબલો વર્ણવો. | (૨૦) |
|          | અથવા                                                                           |      |
| પ્રશ્ન.૨ | માનવ સંસાધન આયોજનની પ્રક્રિયા અને હેતુઓ સમજાવો.                                |      |
| પ્રશ્ન.૩ | કર્મચારી પસંદગીની વિધિ અને ભરતીના પ્રાપ્તિસ્થાનો વર્ણવો.                       | (૧૫) |
|          | અથવા                                                                           |      |
| પ્રશ્ન.૩ | (A) કાર્યમૂલ્યાંકનના ફાયદા અને ગેરફાયદા જણાવો.                                 | (૧૦) |
|          | (B) કાર્યવર્ણનની ઉપયોગીતા                                                      | (૦૫) |
| પ્રશ્ન.૪ | (A) આદર્શવેતન પ્રથાના લક્ષણો સમજાવો.                                           | (૧૦) |
|          | (B) કાર્યવેતન પ્રથાના ફાયદા વર્ણવો.                                            | (૦૫) |
|          | અથવા                                                                           |      |
| પ્રશ્ન.૪ | (A) શિસ્તપાલનની સફળતા માટેના માર્ગદર્શક સૂચનો જણાવો.                           | (૦૮) |
|          | (B) જુસ્સાની વ્યાખ્યા આપી તેને અસરકરતા પરિબલોની ચર્ચા કરો.                     | (૦૭) |

**ENGLISH VERSION**

|       |                                                                                     |      |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------------|------|
| Que.1 | Give definition of HRM and Explain its scope and objectives.                        | (20) |
|       | OR                                                                                  |      |
| Que.1 | Explain the characteristics and importance of HRM.                                  |      |
| Que.2 | Give definition of HRP Describe the factors affecting it and characteristics of it. | (20) |
|       | OR                                                                                  |      |
| Que.2 | Explain the process and objectives of HRP.                                          |      |
| Que.3 | Describe the sources and process of personnel recruitment.                          | (15) |
|       | OR                                                                                  |      |
| Que.3 | (A) Describe advantages and disadvantages of job evaluation.                        | (10) |
|       | (B) Describe advantages of piece wages system.                                      | (05) |
| Que.4 | (A) Explain the characteristics of ideal wages system.                              | (10) |
|       | (B) Describe advantages of piece wages system.                                      | (05) |
|       | OR                                                                                  |      |
| Que.4 | (A) Explain the guidance instruction for success of discipline.                     |      |
|       | (B) Give definition of morale and discuss the factors affecting it.                 |      |

\*\*\*\*\*